

39

GRADSKI MUZEJ - VARAŽDIN

Osnovan 1925.

39
Direktor: prof. Krešimir FILIĆ.

Varaždin, grad sa živom tradicijom, u kojem su se kroz niz stoljeća odvijala bogata historijska i kulturna zbivanja, bio je pogodno tlo za osnivanje muzeja. Osim toga lokalni patriotizam i ponos varaždinaca na svoj grad bili su preduvjet za onu moralnu i materijalnu pomoć, koja je u takovom radu i nastojanju bila potrebna. 1923. godine osnovano je "Varaždinsko muzealno društvo", koje je za proslavu tisućgodišnjice hrvatskog kraljevstva 1925. godine priredilo prvo otvorenje Gradskog muzeja u Varaždinu u nekoliko prostorija u Starom Gradu. U relativno kratkom vremenu od dvije godine uspjelo je sakupiti lijepu zbirku, koja je gotovo isključivo sakupljena darovima građanstva Varaždina. Sakupljena je zbirka cehovskog materijala, stara ljekarna, alkemistička kuhinja, zbirka crkvene umjetnosti te zbirka raznih predmeta koji pričaju o prošlosti grada Varaždina.

Muzej je upornim nastojanjem i borbom uspio da dobije za svoje zbirke postepeno cijeli Stari Grad, koji zajedno sa muzejskom zbirkom čini jednu cjelinu, pa je u današnjoj formi jedna od najuspješnijih muzeoloških kreacija u zemlji.

Postepenim povećanjem muzej je dobio 1927. godine dvoranu historijskih portreta; 1928. godine proširena je zbirka za dvije sobe sa numizmatikom i starinskim namještajem, 1931. god. uređen je lapidarij u sjeveroistočnoj kuli; 1933. god. uređena je u dvije prostorije etnografska zbirka; 1935. god. - za proslavu desetgodišnjice muzeja - zbirke su proširene sa nekoliko prostorija starog stilskeg namještaja.

Adaptacijama na zapadnoj kuli uređen je prostor u koji je 1937. god. prenešena zbirka cehalija. Već u jesen 1939. godine uređena je u zgradi starih ulaznih vrata pod Starim Gradom Moderna galerija. 1940. godine proširen je muzej sa zbirkami glasovitih varaždinaca - Ivana Kukuljevića i Vatroslava Jagića.

Od osnutka muzeja 1925. godine pa do 1946. godine muzej je bio uzdržavan od "Varaždinskog muzealnog društva". Tek 1947. godine muzej postaje državna ustanova. Najvećih zasluga za ovaj muzej stekao je nesumnjivo prof. Filić, koji ga je osnovao i vodi i danas.

Nakon Oslobođenja muzej je dobio znatne prinove. Obilnom pomoći narodnih vlasti muzej je proširio i popunio svoje zbirke. Popravljen stara palača Sermage uređena je 1947. godine za galeriju starih majstora i savremene hrvatske umjetnosti. U prizemlju ove zgrade uređena je arheološka zbirka, a u Starom Gradu uređene i otvorene nove prostorije sa stilskim namještajem.

Godine 1952. postav muzeja je potpuno preuređen znatnim povećanjem materijala u muzeju i omogućeno je, da se zbirke postavu stilsko-kronološki. ~~Pe bogatstvu materijala i po raznolikosti,~~

Godine 1953 otvorena je preuređena i nadopunjena zbirka Narodne Revolucije.

Zbirke Varaždinskog muzeja postavljene su ^{u dvije odjelite zgrade} u Starom Gradu i u palači Sermage.

U Starom Gradu je uprava muzeja, knjižnica i glavni dio izložbenih zbirki. Ovdje dominira, kao glavni dio muzeja, zbirka stilskog namještaja i umjetnog obrta. Ova zbirka je sa tim materijalom medju prvima u zemlji. U lijepom izboru sakupljeno je ovdje stilsko pokućstvo od renesanse, pa preko reprezentativnih uređaja iz vremena baroka i rokoko-a, pa klasicističkih, empireskih salona do gradjanskog bidermajerskog namještaja sa odgovarajućim dekorom iz istog vremena. Zatim alkemistička kuhinja, gradjanska kuhinja iz konca XVIII. stoljeća, predmeti iz starih varaždinskih ljekarna.

Ovdje je velika i značajna cehovska zbirka, zatim zbirka crkvenih predmeta, sa naročito vrijednim materijalom iz doba gotike i baroka /kaleži, moćnici, monstrance/, pa barokna plastika, brokati, ~~velika zbirka historijskih portreta~~ i drugo; zbirka koja ilustrira ~~pesje~~ povijest Varaždina i okolice, velika zbirka historijskih portreta, zbirka Varaždinskog seljačkog društva; soba zaslužnih i znamenitih ličnosti iz Varaždina Jagić-Kukuljević; etnografska zbirka iz Varaždinske okolice sa uređene dvije seljačke sobe i zbirka Narodne Revolucije sa dokumentarnim materijalom iz NOB-e.

U palači Sermage postavljena je Galerija u osam izložbenih prostorija. Izložena su djela starih ~~engleskih~~ majstora XIV-XIX stolj-eća i djela moderne domaće umjetnosti. Naročita pažnja obraćena je na umjetnike koji su radili u Varaždinu. U prizemlju uređena je arheološka zbirka koja je najvećim djelom rezultat sistematskih iskapanja, i istraživanja ~~špilje Vindija u kotaru Ivanec~~ sa osobito značajnim paleološkim nalazima na špilje Vindija u kotaru Ivanec. Zatim znatni nalazi sa prehistorijskih i rimskih lokaliteta u okolici Varaždina.

U perspektivnom planu muzeja je znatno proširenje etnografske zbirke, koja se mora smjestiti u odgovarajuću zgradu, jer u Starom Gradu niti ima mogućnosti proširenja, a niti karakter prostora odgovara zbirki. Za etnografsku zbirku sakupljen je znatan materijal u narodnim nošnjama, rukotvorinama i predmetima dnevne uporabe. Osim toga predviđeno je proširenje zbirki u Starom Gradu adaptacijom prizemnih prostorija za izložbeni prostor i studijske zbirke. Uredit će se kompletne starinske obrtničke radionice /kovačnica,..... čizmarija i druge/, za koje je već sakupljen potreban inventar. U muzeju je i zbirka historijskih portreta od historijske i umjetničke vrijednosti, koji nisu izloženi.

Historijski arhiv odjeljen je od muzeja kao samostalna ustanova, dok je u muzeju ostao arhivski materijal vezan uz muzejske zbirke.

Muzejska knjižnica broji oko 6.000 svezaka stručne literature. Fototeka je sadrži veći broj snimaka naročito historijskih spomenika Varaždina i Hrvatskog Zagorja.

Posjet u muzeju 1945-54.god. bio je ukupno 109.706 posjetilaca. Krediti za muzej 1947-54.godine iznosili su ukupno 4,844.000.- dinara.